

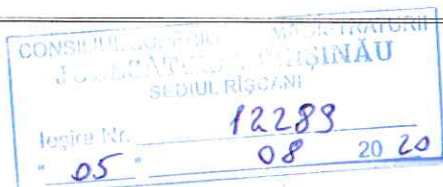
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

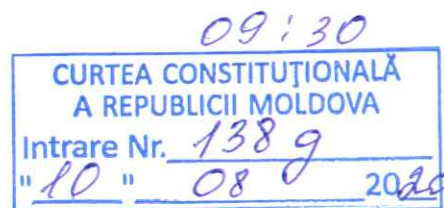
Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), Vă expediază copia încheierii nr. 3-224/19 din 04.08.2020, prin care a fost dispusă admiterea cererii SRL „Lux Stil”, în proces de insolvență, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a : art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr. 184-192/401 din 01.07.2016) care prevede că, *Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează: [...] La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”*.

Anexe: cererea de chemare în judecată și cea de completare a pretențiilor din acțiune – 16 file.
copia Deciziei SFS nr. 118/2157 din 17.11.2017 – 2 file.
copia Deciziei nr. 118/364 din 14.03.2018 - 3 file.
cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 6 file.
sesizare privind excepția de neconstituționalitate – 16 file.
copia încheierii nr. 3-224/19 din 04.08.2020 – 2 file.

Judecător

Igor BARBACARU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
MD 2004, Mun.Chișinău
Republica Moldova

**SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I-AUTORUL SESIZĂRII:

1.Numele/Denumire- SRL «Lux-Stil», în proces de insolabilitate

2.Prenume- Irina Selevestru

3. Funcția- lichidator

4. Adresa-

5.Tel/fax-

6.Numele și prenumele reprezentantului- Denis Grecu

7.Ocupația reprezentantului- avocat

8.Adresa reprezentantului-

9.Datele de contact-

II – OBIECTUL SESIZĂRII:

2.1.Obiectul prezentei sesizări îl constituie exercitarea controlului constituționalității următoarelor acte legislative:

Articolul V Legii RM, nr.138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr.184-192/401 din 01.07.2016) care prevede că, *Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

[...]

4.La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”.

2.2.Sintagma "brute" introdusă prin legea nominalizată, nici de sinestătător, nici în context cu noțiunea "veniturile", nu are o definiție legală, este incertă, nu corespunde standardului calității legii și contravine art.9, 16 alin.(2), 46 și 126 alin.(1) din Constituție și art.1 al Protocolului Adițional nr.1 la CEDO.

2.3.În condițiile speței, sintagma expusă oferă o marjă de apreciere disproporționată autorităților, prin care se încalcă dreptul de proprietate al reclamantei.

III-CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

Evenimentele extrajudiciare și judiciare:

3.1. La 16.01.2018, SC „Lux-Stil” SRL a depus în instanța de judecată, în ordinea contenciosului administrativ, cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale.

3.2. În susținerea cererii de chemare în judecată, precizate și completate prin cerere ulterior în ședință de judecată, reclamanta a invocat următoarele argumente:

Prin Decizia Camerei Înregistrării de Stat, nr.1006600018989, din 03.03.2017, a fost inițiată procedura de lichidare în privința SRL „Lux-Stil”, fapt care a generat necesitatea efectuării controlului fiscal, în ordinea prevăzută de art.224¹ Cod Fiscal.

În urma controlului fiscal a fost emisă în final Decizia SFS, nr.118/364 din 14.03.2018, în care organul fiscal a concluzionat următoarele:

1¹. Anterior, entitatea a fost supusă unui control fiscal pentru perioada de activitate 01.01.2013-31.08.2017 (actul de control nr.5-684294 din 26.10.2017). Conform Deciziei nr. 118/2157 din 17.11.2017 a fost aplicată amendă în mărime de 50000 lei, pentru neasigurarea păstrării documentelor de evidență și anume a registrelor mașinilor de casă și control și a benzilor de control, conform prevederilor art.257 alin.(5) din Codul fiscal (...).

La data de 21.12.2017, Serviciul Fiscal de Stat a emis Decizia nr.303 pe marginea contestației depuse de contribuabil împotriva Deciziei nr.1 18/2157 din 17.11.2017, conform căreia a fost suspendată executarea Deciziei contestate și s-a dispus efectuarea controlului fiscal repetat privind estimarea obligațiilor fiscale prin metode și din surse indirecte.

În cadrul prezentului control fiscal nu au fost prezentate registrele mașinilor de casă și control și benzile de control pentru perioada de activitate 01.01.2013-31.08.2017, deoarece acestea nu au fost restabilite, fiind astfel încălcate prevederile art. 43 alin. (6) din Legea contabilității nr.H3-XVI din 27.04.2007, care prevede că, în cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii documentelor contabile, conducătorul entității este obligat să le restabilească în termen de până la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv.

2¹. Conform prevederilor art. 189 alin. (2) din Codul fiscal, „dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie vărsate la buget nu pot fi determinate din lipsă de contabilitate ori din cauza ținerii ei neconforme, dacă contribuabilul (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere nu prezintă, în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, Serviciul Fiscal de Stat calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte, efectuând ulterior recalcularea lor după restabilirea evidenței, în conformitate cu legislația, sau după prezentarea documentelor respective”.

Totodată art. 225 alin. (1) din Codul fiscal prevede că, „în cadrul controlului fiscal, pentru a determina corectitudinea calculării sumei obligației fiscale, autoritatea care efectuează controlul fiscal poate folosi, în cazurile prevăzute la art. 189 alin. (2) și (3), metode și surse indirecte, conform legii”.

Pentru estimarea obligației fiscale a fost utilizată informația privind rulajele la conturile bancare primite de la instituțiile financiare, datele din Dările de seamă privind suma venitului achitat și impozitul pe venit reținut din acesta IRV09, IRV 14, prezentate de contribuabil pentru perioadele fiscale L/09/2013-L/08/2017, rapoartele sumare

privind rulajele înregistrate (A - rulajul mizelor returnate, B - rulajul impozitului pe venit reținut din câștiguri, C - rulajul mizelor depuse, D - rulajul câștigurilor spre plată) prin intermediul mașinilor de casă și control, prezentate de către Direcțiile deservire fiscală teritoriale, selectate din dosarele entității privind înregistrarea și scoaterea de la evidența a MCC, informația referitor la datele rapoartelor financiare, selectată din sistemul informațional a SFS.

Art.90¹ alin.(3) din Codul Fiscal (în redacția Legii la data comiterii) stipulează că, fiecare plătitor de câștiguri urmează să rețină și să verse la buget un impozit în mărime de 18% din câștigurile de la jocurile de noroc....

Potrivit art.12 pct.14) Cod fiscal (în redacția Legii nr.138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 până la 01.01.2017): „Câștiguri – veniturile brute obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară”.

Totodată, conform Ordinului Ministerului Finanțelor nr.90 din 26.06.2015, publicat în Monitorul Oficial, nr.166-176 din 03.07.2015, noua metoda de determinare a venitului impozabil obținut din câștigurile de la jocurile de noroc se aplică începînd cu 03.07.2015.

Astfel, începînd cu 03.07.2015 entitatea urma sa rețina, să calculeze și să verse la buget un impozit în mărime de 18% din câștigurile de la jocurile de noroc din suma totală îndreptată spre plată jucătorului fără a ține cont de mizele depuse de jucător pentru obținerea acestui câștig.

Analizînd informația acumulată din sursele indirecte menționate mai sus, în temeiul drepturilor prevăzute de art. 134 alin.(l) lit. k) din Codul fiscal s-a constatat:

-obligația fiscală estimată la impozitul pe venit reținut la sursa de plată din câștigurile de la jocurile de noroc a constituit **1 437 411 lei** pentru perioadele fiscale L/09/2013-L/10/2016, inclusiv: L/09/2013 -1801 lei, L/10/2013 - 1968 lei, L/11/2013 - 1272 lei, L/12/2013 - 2303 lei, L/01/2014 - 2755 lei, L/02/2014 - 2146 lei, L/03/2014 - 1106 lei, L/04/2014 - 1664 lei, L/05/2014 - 1934 lei, L/06/2014 - 2305 lei, L/07/2014 - 2814 lei, L/08/2014 - 1320 lei, L/09/2014 - 1140 lei, L/10/2014 - 755 lei, L/11/2014 -122 lei, L/12/2014 - 1590 lei, L/01/2015 - 1129 lei, L/02/2015 - 45 lei, L/03/2015 - 1162 lei, L/04/2015 -1447 lei, L/05/2015 - 1466 lei, L/06/2015 - 5110 lei, L/07/2015 - 85820 lei, L/08/2015 - 91288 lei, L/09/2015 - 89095 lei, L/10/2015 - 91669 lei, L/11/2015 - 87878 lei, L/12/2015 - 92243 lei, L/01/2016 -92185 lei, L/02/2016 - 84798 lei, L/03/2016 - 89904 lei, L/04/2016 - 87626 lei, L/05/2016 - 89826 lei, L/06/2016 - 86492 lei, L/07/2016 - 88803 lei, L/08/2016 - 88893 lei, L/09/2016 - 87058 lei, L/10/2016 -66479 lei, ținînd cont de suma medie pe zi a returului, impozitului reținut, mizelor și câștigului îndreptat spre plată estimate în baza informațiilor și surselor indirecte menționate mai sus.

Prin urmare, s-a dispus:

...

A încasa la buget suma impozitului calculat în rezultatul controlului în sumă de:

-1 437 411 lei, impozitul pe venit reținut la sursa de plată, care urmează a fi transferat la codul IBAN MD93TRGAAA11122001300000, Ministerul Finanțelor.

A încasa majorare de întârziere conform prevederilor art. 228 alin. (2) și (3) din Codul fiscal:

-493861 lei, pentru neplata în termen la buget a impozitului pe venit reținut la sursa de plată, care urmează a fi transferată la codul IBAN MD93TRGAAA11122001300000, Ministerul Finanțelor (anexa nr. 1, parte componentă a Deciziei).

A aplica amendă pentru încălcările legislației fiscale și a încasa la buget la codul IBANMD23TRGAAA14332101300000, Ministerul Finanțelor:

-430947 lei, în mărime de 30% din suma impozitului pe venit reținut la sursa de

plată (1 436 489 lei x 30%). conform prevederilor art. 261 alin. (4) din Codul fiscal;

-7000 lei, în mărime de 1000 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală prezentată care conține informație neautentică, dar nu mai mult de 7000 lei pentru toate dările de seamă care conțin informații neautentice, pentru prezentarea Dărilor de seamă privind suma venitului achitat și impozitului pe venit reținut din acesta (forma IRV 09, 12), care au generat obligații suplimentare la buget, în 38 cazuri, conform prevederilor art. 260 alin. (3) din Codul fiscal;

-5000 lei, pentru neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat, conform prevederilor art. 253 alin. (5) din Codul fiscal;

A aplica avertizare, conform prevederilor art.235 alin.(11) din Codul fiscal pentru comiterea încălcării nesemnificative prevăzute de art.260 alin.(3), art.261 alin.(4) din Codul fiscal, prin prezentarea cu informații neautentice a Dărilor de seamă privind suma venitului achitat și impozitului pe venit reținut din acesta (forma IRV 12) pentru perioadele fiscale L/10/2014, L/1 1/2014, L/02/2015.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII:

4.1. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 16

Egalitatea

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 130

Sistemul financiar-creditar

(1) Formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege.

[...].”

4.2. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului:

Adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. A intrat în vigoare la 3 septembrie 1953.

Ratificată prin Hotărârea de Parlament nr.1248 din 24.07.1997.

Articolul 1 al Protocolului Adițional Nr.1 *„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional”.*

4.3. Prevederile relevante ale Codului fiscal al Republicii Moldova, aprobat prin Legea RM, nr. 1163-XIII din 24.04.1997:

Articolul 12 pct.14) Cod fiscal (redacția în vigoare până la 01.07.2016): *„Cîștiguri – veniturile obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară”.*

Articolul 12 pct.14) Cod fiscal (în redacția Legii nr.138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 până la 01.01.2017): *„Cîștiguri – veniturile brute obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară”*

Articolul 12 pct.14) Cod fiscal (în redacția Legii nr.281 din 16.12.2017, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.01.2017): *„Cîștiguri – veniturile brute obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară. În scopul aplicării prezentei noțiuni, câștigul de la jocurile de noroc realizat în cazinouri sau la automatele de joc reprezintă valoarea diferenței pozitive dintre suma câștigată și suma mizată, confirmată documentar. În celelalte cazuri, câștigul reprezintă suma totală câștigată”.*

Articolul 90/1 alin.(3³) Cod fiscal (în vigoare în perioada supusă controlului fiscal 03.07.2015 - 22.10.2016) *„Fiecare plătitor de cîștiguri urmează să rețină și să verse la buget un impozit în mărime de:*

-18% din cîștigurile de la jocurile de noroc, cu excepția cîștigurilor de la campaniile promoționale și/sau din loterii”.

4.4. Legea cu privire la principiile de bază ale activității de întreprinzător, nr.235 din 20.07.2006:

Articolul 4. Principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

În sensul prezentei reglementarea activității de întreprinzător are loc pe următoarele principii de bază:

a) *previzibilitatea reglementării activității de întreprinzător;*

-
- c) analiza impactului de reglementare;
 - d) reglementarea materială și procedurală a inițierii, desfășurării și lichidării afacerii prin acte legislative;
 - e) echitabilitatea (proporționalitatea) în raporturile dintre stat și întreprinzător.

Esența excepției de neconstituționalitate:

4.5.Obiectul prezentei sesizări îl constituie constituționalitatea Legii nr.138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 până la 01.01.2017, în partea art.V, pct.4 care prevede că: *Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:[...] La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”, astfel, fiind definită noțiunea de câștig în raport cu care contribuabilul a efectuat, prin intermediul aparatului de casă, reținerea și virarea în bugetul de stat a impozitului pe venit în mărime de 18 %.*

4.6.Astfel, articolul 12 pct.14) Cod fiscal în redacția Legii nr.138 din 17.06.2016, în vigoare din 01.07.2016, are următorul conținut: *„Câștiguri – veniturile brute obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară”.*

4.7.Important este că, nici legislația fiscală, nici alte acte normative nu definesc noțiunea «veniturile brute» sau «brut», acestea nu se regăsesc nici în dicționarul juridic.

4.8.Astfel, odată cu modificarea articolului 12 pct.14) Cod fiscal, prin intermediul Art.V pct. 4) a Legii nr.138 din 17.06.2016, prin introducerea după cuvântul „veniturile” cuvântul „brute” , a apărut o lacună de drept, iar marja de apreciere și interpretarea normei a depășit limitele legalității, astfel că organul fiscal a interpretat norma într-o manieră proprie și imprevizibilă, expusă prin Circulara nr.26-08/3-12-9267/5641 din 15 iulie 2016, potrivit căreia *„cu referire la completările operate la art. 12 pct. 14), prin care se menționează că acestea au scop de concretizare, astfel încât în scopul aplicării impozitului pe venit, câștigul obținut de la jocurile de noroc, loterii și de la companiile promoționale se va considera suma totală spre plată fără a ține cont de mizele depuse de jucător pentru obținerea acestui câștig”.*

4.9.Evident că interpretarea expusă de autoritatea fiscală depășește limitele sensului acordat legii și contravine prevederilor art.3 alin.(5) Cod Fiscal, însă reprezintă și un indice clar al imprevizibilității legii, demonstrează incertitudinea acesteia.

4.10.Deși actualmente, datorită Legii RM, nr.281 din 16.12.2017, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.01.2017, articolul 12 pct.14) Cod fiscal este completat cu a doua propoziție care de fapt nu modifică, ci explică sensul corect (logic) al notiunii de câștig, fără a fi schimbată natura acestuia expusă în redacția Legii criticate (veniturile brute), incertitudinea fiind înlăturată prin determinarea câștigului ca diferența pozitivă dintre miză și suma câștigată, din care se reține impozitul de 18 %, totuși în temeiul reglementărilor legale anterioare, în redacția Legii nr.138 din 17.06.2016, SRL „Lux-Stil” a avut de suferit, întrucât anume pentru această perioadă (01.07.2016- 01.01.2017) i-au fost calculate obligații pecuniare primare sub forma impozitului pe venit care, în opinia autorității fiscale, urma a fi reținut suplimentar la sursa de plată de la participanții la joc, în sumă de 1 437 411 lei, precum și sancțiuni

pecuniare sub formă de amenzi și majorare de întârziere pentru diminuarea impozitului pe venit la sursa de plata și neachitarea acestuia la timp.

4.11. Prin urmare, prevederile legale criticate, constituie obiect al verificării pe calea excepției de neconstituționalitate în ordinea art.12¹ CPC și art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

4.12. Așadar, din conținutul art.12 pct.14 din Codul Fiscal, în redacția Legii nr.138 din 17.06.2016, în vigoare din 01.07.2016, nu poate fi determinată cu certitudine suma din care urmează a fi reținut impozitul pe venit de 18 %, or, legiuitorul superficial a definit câștigul ca un venit brut obținut de la jocurile de noroc atât în formă monetară cât și nemonetară, fără a preciza la nivel de lege organică în ce constă «venitul brut» care urmează a fi impozitat, în condițiile în care participarea la jocurile de noroc impune jucătorului suportarea anumitor cheltuieli primare legate de efectuarea mizei, procurarea biletelor, jetoanelor de joc etc., iar suma finală primită de jucător, în virtutea caracterului aleatoriu al jocului, poate fi mai mică decât miza, în asemenea caz jucătorul nu are venit. Plus la aceasta, jucătorul, ca orice consumator al serviciului prestat, are dreptul la restituirea mizei, chiar fără a începe jocul.

4.13. În practica sa constantă Curtea Constituțională a statuat cu titlu de principiu în nenumărate hotărâri că „*exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra condiției sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise ” (extras din Hotărârea Curții Constituționale nr.10 din 16.03.2017, privind excepția de neconstituționalitate a art.80 alin.(2) Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, nr.181 din 25.07.2014).*

4.14. Concluzii similare sunt și în practica constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului care, în HOTĂRÂREA din 8 iunie 2006, emisă pe marginea cauzei *Lupșa împotriva României, par. 55, 32* a statuat că „55. Cuvântul „lege” desemnând legea națională, trimiterea la aceasta se referă, după exemplul tuturor prevederilor Convenției, nu numai la existența unei baze în dreptul intern, ci și la calitatea legii: el impune accesibilitatea și previzibilitatea acesteia, precum și o anumită protecție împotriva atingerilor arbitrare ale puterii publice asupra drepturilor garantate prin Convenție” și că „32. Curtea reamintește ca, în conformitate cu jurisprudența sa constantă, sintagma „prevăzută de lege” înseamnă în primul rând că măsura incriminată trebuie să aibă o bază în dreptul intern, însă se referă și la calitatea legii respective: ea impune că aceasta să fie accesibilă persoanelor în cauza și să aibă o formulare destul de exactă pentru a permite reclamanților, care apelează, la nevoie, la consilieri, să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-un anumit act”.

4.15. Conform art.54 alin.(1) și (2) din Constituție:

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și înfracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției” iar potrivit alin.(4) „Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

4.16. Caracterul imprevizibil al normei invocate este demonstrat și prin faptul că în perioada supusă controlului au fost aplicabile Normele metodologice privind efectuarea decontărilor bănești în numerar din domeniul jocurilor de noroc cu utilizarea mașinilor de casă și control, aprobate prin Decizia Comisiei interdepartamentale pentru mașinile de casă și control nr.17-6/3-22/02-2008 din 27 iunie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 112 – 114, art. 238).

4.17. În acest sens, ținem să menționăm că efectuarea decontărilor în numerar, primirea și eliberarea mizelor se efectuează exclusiv prin intermediul mașinilor de casă și control care sunt programate în conformitate cu normele legale în vigoare, fiind prestabilite cotele impozitelor care urmează a fi reținute, precum și formulele și registrele aplicabile.

4.18. După modificarea art.12 pct.14 Cod Fiscal prin intermediul Legii nr.138 din 17.06.2016 Comisia interdepartamentală pentru mașinile de casă și control (CIMCC) nu a schimbat formula determinării valorii impozabile a câștigului de la jocurile de noroc, autoritățile având poziții diferite de interpretare a legii, deși în final sancțiunea a fost aplicată contribuabilului.

4.19. Ținând cont de circumstanțele speței, considerăm că legiuitorul a eșuat în executarea obligației pozitive de a adopta un cadru legal uniform, clar și previzibil, compatibil Constituției, organul fiscal fiind incapabil să aplice prevederile legale în ansamblu, beneficiind de o marjă de apreciere excesivă și arbitrară.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII:

5.1.Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM, art.4 alin.(1) lit.a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din 13.12.1994, art.4 alin.(1) lit.a), art.39, din Codul Jurisdicției Constituționale, art.12¹ CPC, **solicităm:**

Efectuarea controlului de constituționalitate și declararea neconstituțională a:

5.2.Legea nr.138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016, în partea art.V care prevede că: *Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

[.....]

4.La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”.

V-DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII:

Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate în prezenta sesizare.

VI- LISTA DOCUMENTELOR:

-Extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice.

VII- DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA:

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul _____

Data _____

SRL «LUX-STIL»,
în proces de insolabilitate

_____ Irina Selevestru

_____ Denis Grecu, Avocat

Dosarul nr. 3-224/2019
12-3-4711-24012018

ÎNCHEIERE

04.08.2020

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul Igor Barbacaru

Grefier Iuliana Arama

examinând în ședință publică, demersul reprezentantului SRL „Lux Stil”, în proces de insolvență – avocatul Denis Grecu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintat în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „Lux Stil” în proces de insolvență împotriva Serviciului Fiscal de Stat, cu privire la anularea actului administrativ,

a constatat:

La 16.01.2018, lichidatorul Guțu Cornel în interesele SRL „Lux-Stil” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, cu privire la anularea Deciziei nr. 118/2157 din 17.11.2017, în partea obligării la restabilire, în termen de până la două luni, începând cu data constatării faptului respectiv, registrelor mașinilor de casă și control și benzilor de control, în temeiul prevederilor art. 43 alin. (6) din Legea contabilității.

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei, SRL „Lux-Stil” a înaintat cerere de completare a pretențiilor, prin care a solicitat : anularea integrală a Deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 118/364 din 14.03.2018, cu clasarea cauzei privind încălcarea fiscală, ca fiind emisă contrar legii, fără respectarea procedurii și cu încălcarea competenței (f.d.47-59).

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr. 184-192/401 din 01.07.2016) care prevede că, *Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează: [...] La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”*.

În motivare a indicat că, sintagma „brute” introdusă prin legea nominalizată, nici de sine stătător, nici în context cu noțiunea „veniturile”, nu are o definiție legală, este incertă, nu corespunde standardului calității legii și contravine art.9. 16 alin.(2), 46 și 126 alin.(1) din Constituție și art. 1 al Protocolului Adițional nr. 1 la CEDO.

În condițiile speței, prin intermediul legii nominalizate se oferă o marjă de apreciere disproporționată autorităților, prin care se încalcă dreptul de proprietate al reclamantei.

Temelurile procedurale pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate (admisibilitatea cererii privind sesizarea Curții Constituționale):

Potrivit art.12¹ alin.(1) CPC, *Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție, iar conform alin.(3), Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea*

hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.

Totodată, potrivit Hotărîrii pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, adoptată de Curtea Constituțională la 09.02.2016, *judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

(1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

(2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

(3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

(4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.*

La caz, consideră a fi întrunite condițiile necesare ridicării excepției de neconstituționalitate, or, în special obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția fiind ridicată de către partea pe dosar, iar prevederea contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei.

Totodată, remarcă lipsa vreunei hotărâri anterioare a Curții, avînd ca obiect prevederile contestate, aspect asupra căruia urmează de reținut că, potrivit art.42 alin.(1) din Codul Jurisdicției Constituționale (adoptat prin Legea RM, nr.502 din 16.06.1995) „În cazul în care Curtea Constituțională a pronunțat o decizie privitor la un act normativ (parțial ori în ansamblu), nu se admite o sesizare repetată”.

Avînd în vedere prevederile procesuale nominalizate, care de fapt prezintă unicul remediu efectiv de apărare împotriva unui act administrativ, emis în urma aplicării unor prevederi neconstituționale ale Legii RM nr.42 din 17.03.2011, solicită *sesizarea, în conformitate cu prevederile Codului jurisdicției constituționale, a Curții Constituționale pentru a verifica constituționalitatea prevederilor următoarelor norme de drept.*

Invocînd prevederile art. 12¹ CPC. art.4 alin. (1) lit.g), 38 alin.(1) lit.d) Codului Jurisdicției Constituționale, aprobat prin Legea RM nr.502 din 16.06.1995, solicită: emiterea de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate art. V, pct.4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr. 184-192/401 din 01.07.2016) care prevede că, *Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:[...] La articolul 12 punctul 14), după cuvîntul „veniturile” se introduce cuvîntul „ brute”.*

Reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Elena Teleucă, a solicitat respingerea ridicării excepției de neconstituționalitate.

Examinînd cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă, audiînd participanții la proces, instanța constată necesitatea admiterii acesteia, cu sesizarea Curții Constituționale.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) Cod Administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Conform art. 22 Cod Administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 39 Cod Administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Conform art. 195 alin. (1) Cod Administrativ, Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art.12¹ alin.(5) CPC, Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Conform art.12¹ alin.(1), (2) CPC, În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții :

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din Hotărârea menționată, Curtea Constituțională a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Instanța constată că în speță, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) CPC și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

La caz, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie prevederile

➤ art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr. 184-192/401 din

01.07.2016) care prevede că, *Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează: [...] La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”.*

Instanța atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul reclamantei SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocat Denis Grecu, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Totodată, s-a constatat că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Instanța menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei indicate supra, depusă de reprezentantul reclamantei SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocat Denis Grecu, constituie o prerogativă a părții din proces.

Prin urmare, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de reprezentantul reclamantei SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocat Denis Grecu, sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecării, or, excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016, urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

În urma celor relatate, instanța ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de reprezentantul reclamantei SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocat Denis Grecu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 și sesizarea Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate, cu amânarea examinării cauzei până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ CPC, art. 230 Cod Administrativ, instanța,

dispune:

Cererea depusă de reprezentantul SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocatul Denis Grecu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, *se admite.*

Se transmite Curții Constituționale cererea depusă de reprezentantul SRL „Lux Stil”, în proces de insolabilitate – avocatul Denis Grecu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a : art. V, pct. 4 a Legii RM, nr. 138 din 17.06.2016, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016 (Monitorul Oficial nr. 184-192/401 din 01.07.2016) care prevede că, *Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează: [...] La articolul 12 punctul 14), după cuvântul „veniturile” se introduce cuvântul „brute”.*

Se amână examinarea cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a SRL „Lux Stil” în proces de insolabilitate împotriva Serviciului Fiscal de Stat, cu privire la anularea actului administrativ, până la pronunțarea de către Curtea Constituțională asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței

Judecător

Copia corespunde originalului

Igor Barbacaru

